

Vlaanderen wordt opgedeeld in 17 regio's

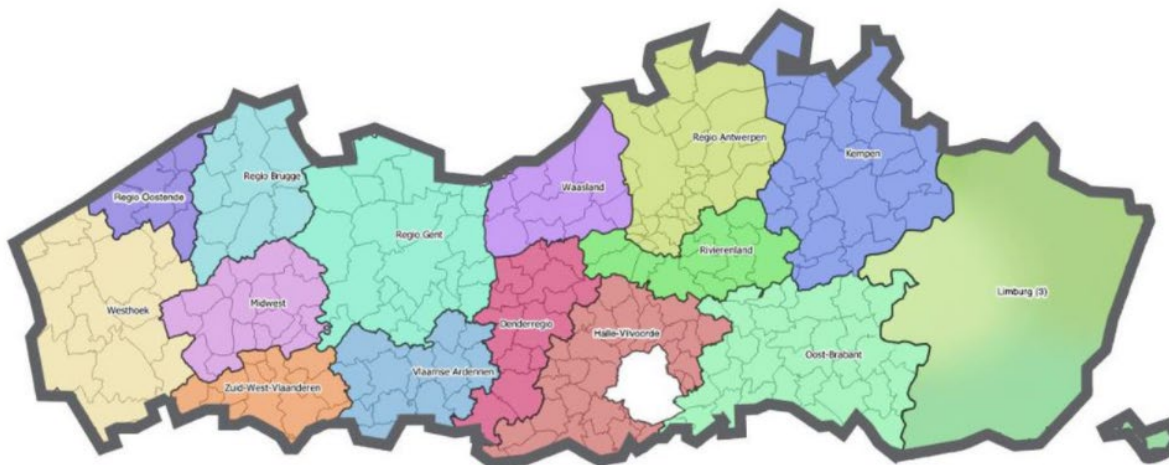
1. Nieuwe kaart met regio's

De Vlaamse Regering besliste op 12/03/2021 finaal om Vlaanderen op te delen in 17 regio's. De Vlaamse overheid stuurt al veel jaren aan op een betere bestuurlijke indeling van Vlaanderen. Na discussies over de afschaffing van provincies en over fusies van gemeenten wil de Vlaamse Regering nu referentieregio's vormen. De bedoeling is dat gemeenten binnen eenzelfde regio met elkaar samenwerken om zo een einde te maken aan het ondoorgroondelijke kluwen van intercommunales en andere samenwerkingsverbanden.

In de media, zoals op [vrtnews.be](https://www.vrtnews.be) en in [Het Nieuwsblad](#) belichtten de ministers op 12 maart de bedoelingen van deze regio's:

“Bedoeling van die regiovorming is om de bestuurlijke versnippering tegen te gaan en komaf te maken met het kluwen aan lokale samenwerkingen tussen afvalintercommunales, politiezones, hulpverleningszones, enzovoort. Vlaanderen telt vandaag namelijk zo'n 2.200 lokale samenwerkingsverbanden. Elk van die structuren heeft een eigen secretariaat, een eigen communicatiekanaal, en een eigen werking betaalde en niet-betaalde mandaten. Een lappendeken waar burgers, bedrijven, verenigingen en bestuurders hun weg niet meer in terug vinden. Het komt erop neer dat we de spaghetti aan bovengemeentelijke structuren die de voorbije decennia is gegroeid drastisch vereenvoudigen. De Vlaamse regering maakt werk van een “interne Vlaamse staatshervorming”. Ze verdeelt de gemeenten onder in 17 regio's, maar het is niet de bedoeling om een extra bestuurslaag te creëren tussen de provincies en de gemeenten. De gemeenten krijgen nu 10 jaar de tijd om hun samenwerkingsverbanden af te stemmen op de nieuwe realiteit.”

Op de persconferentie werd bijgaande kaart met de regio's voorgesteld met de 17 regio's; Limburg wordt tegen april nog in drie verdeeld:

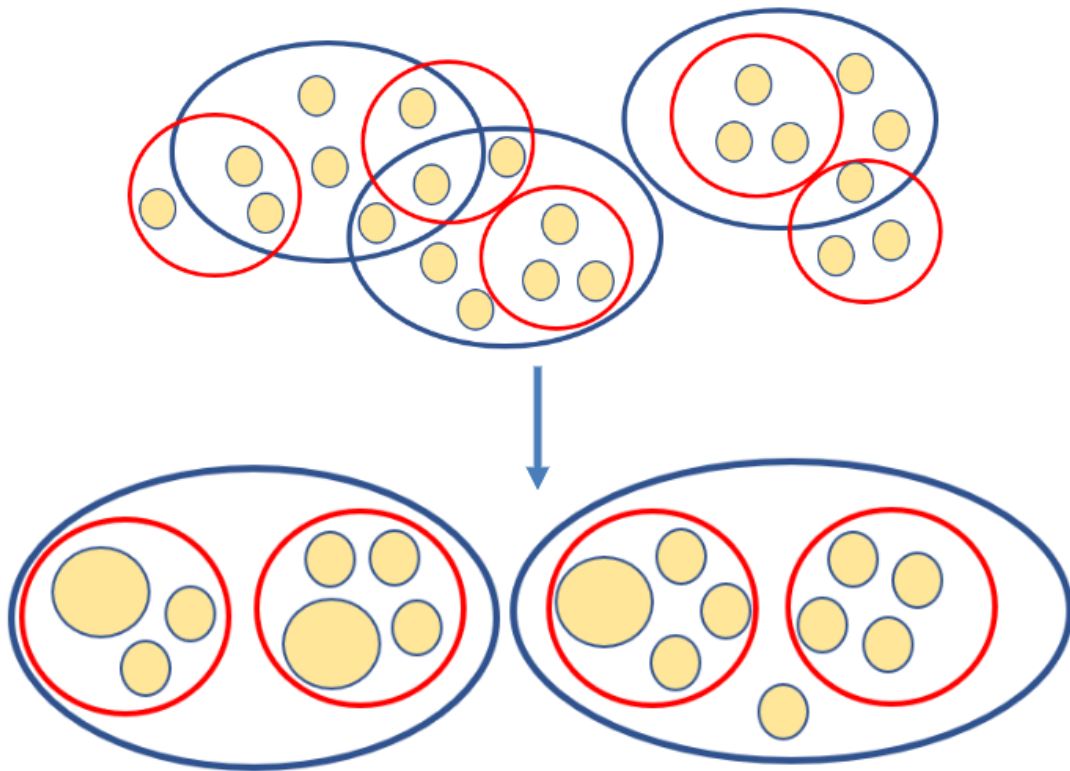
2. Waarom zijn er regio's nodig?

In [de conceptnota](#) van de Minister van Binnenlands Bestuur van begin 2020 komt naar voor dat naast de bestaande vormen van intergemeentelijke samenwerking, zoals bijvoorbeeld op het vlak van afvalomhaling, sociale woningbouw, brandweer- en politiezones, er tussen gemeenten nood is aan coördinatie over zaken die ze alleen moeilijk of niet aankunnen, zoals de bouwshift, de inplanting van crematoria, de bos-uitbreiding, het bovenlokale woonbeleid, duurzame energie, recreatie en milieu-doelstellingen. Gemeenten willen bijvoorbeeld een gezamenlijke dienstverlening aanbieden op het vlak van ruimtelijke ordening en milieu, omdat ze met hun huidige ambtenaren bepaalde expertises missen. Door in een regio hun expertises te bundelen, kunnen ze wel voldoende dienstverlening aan hun burgers aanbieden. Samen staan gemeenten sterker om problemen die de gemeentegrenzen overschrijden, bijvoorbeeld op het vlak van mobiliteit, klimaat, energie, volksgezondheid... het hoofd te bieden. De aanpak van de COVID-19-crisis heeft aangetoond dat gemeenten alleen niet opgewassen waren tegen dergelijke enorme uitdagingen.

“De Vlaamse Regering wil daarom vaste regio's afbakenen om tot een grotere coherentie te komen en de regiovorming te stimuleren. Binnen die regio's moeten alle vormen van intergemeentelijke samenwerking plaatsvinden. Dat geldt zowel voor de bestaande als de nieuwe samenwerking. Samenwerkingen op een hogere schaal (provincies en gewest) vallen daar wel buiten.”

Bijgaand schema toont bovenaan de huidige minder efficiënte vormen van regionale samenwerking en onderaan het voorstel van efficiëntere referentieregio's.

- Blauw = referentieregio
- Rood = subregio
- Geel = gemeente

Bron: <https://beslissingenvlaamse-regering.vlaanderen.be/document-view/5F8073310379AD00080004AD>

3. Moeizame weg naar referentieregio's

De Vlaamse Regering stuurt aan jaren lang aan op een betere bestuurlijke indeling door het vormen van efficiënte ruimtelijke eenheden. De opeenvolgende ministers van Binnenlands Bestuur lieten de voorbije jaren al proefballonnetjes op over de afschaffing van de provincies en over vrijwillige en verplichte fusies van gemeenten. Zo fuseerden in 2019 vijftien gemeenten op vrijwillige basis tot 7 nieuwe fusiegemeenten.

Een volgende stap werd door de huidige Vlaamse Regering gezet door aan te sturen op de vorming van referentieregio's. De bedoeling is dat gemeenten binnen eenzelfde regio met elkaar samenwerken, om zo een einde te maken aan het ondoorgrondelijke kluwen van intercommunales en andere samenwerkingsverbanden. De minister van Binnenlands Bestuur stelde begin 2020 een kaart voor met 13 referentieregio's om de discussie aan te wakkeren:

Vlaanderen in regio's

Met in het wit de provinciegrenzen

De Vlaamse Regering had de gouverneurs gevraagd om, op basis van inspraak van de burgemeesters, tegen midden januari 2021 een advies te formuleren over de afbakening van de referentieregio's. In tal van provincies en gemeenten werden de voorbije maanden discussies gevoerd over de afbakening van de regio's. Op de route naar een kaart met regio's ondervond de Vlaamse regering tal van weerstanden. Een greep uit de krantenkoppen:

'Burgemeesters vertrouwen opdeling in regio's niet'

"Hét doel is om de bestuurlijke verrommeling een halt toe te roepen. De bedoeling is dat gemeenten binnen eenzelfde regio met elkaar samenwerken om zo een einde te maken aan het ondoorgroondelijke kluwen van intercommunales. Vandaag zijn gemeenten vaak actief in verschillende samenwerkingsverbanden, afhankelijk van de materie waarover het gaat." DS 04/02/2020

'Burgemeesters vertrouwen het niet'

"Nogal wat burgemeesters vinden dat ze aan de verkeerde kant van de grens zijn beland. Bijvoorbeeld Heist-op-den-Berg, Berlaar en Nijlen zouden liever bij de regio Kempen horen, de Rupelgemeenten liever bij Antwerpen. In Vlaams-Brabant sluiten Overijse en Hoeilaart liever aan bij Oost-Brabant. 'Antwerpen, de regio Kempen eerder uitgezonderd, doet zijn reputatie van ietwat recalcitrante regio/provincie eer aan: het draagvlak en het vertrouwen in de vooropgestelde regiovorming zijn er niet bijster groot is', zegt gouverneur Cathy Berx." DS 04/02/2021

'Deze vereenvoudiging vroeg moed, maar het zal leiden tot beter beleid voor onze burgers en ondernemers'

"De voorbije weken borrelde kritiek op, onder meer bij een aantal provinciegouverneurs en burgemeesters. Ook binnen de Vlaamse regering waren er meningsverschillen over het politiek gevoelige dossier. Zo verzette coalitiepartner CD&V zich tegen de opdeling van West-Vlaanderen in drie regio's. Ook de opdeling van Limburg lag erg moeilijk. Vandaag is

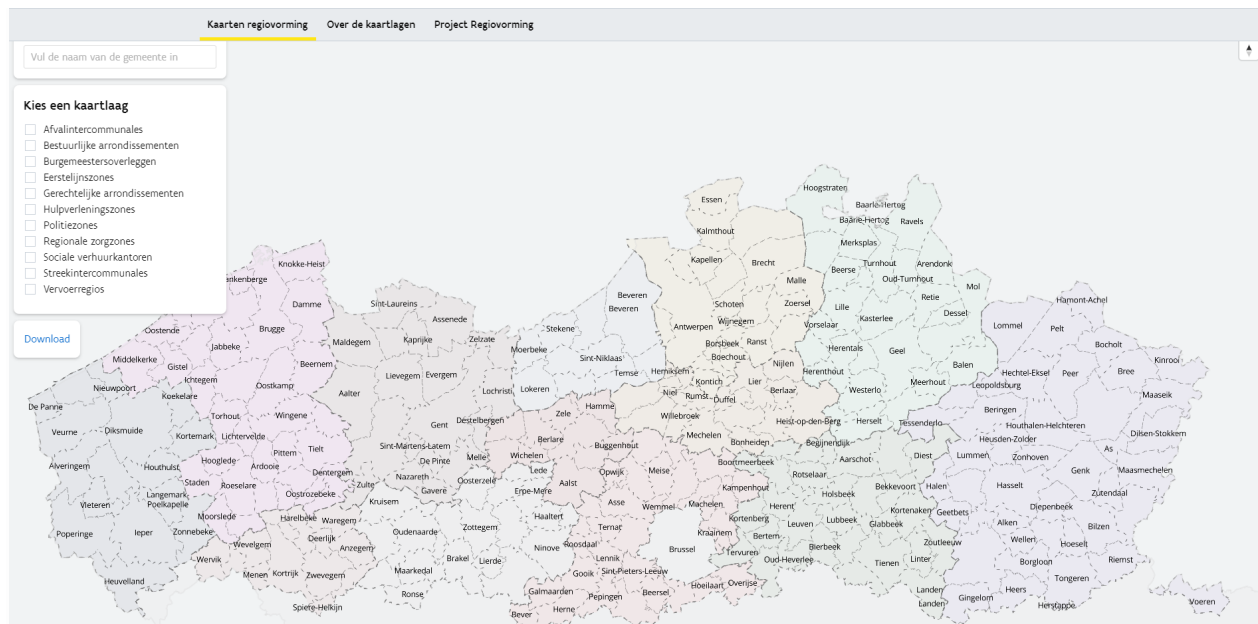
beslist om West-Vlaanderen op te delen in 5 regio's en Limburg in 3. Het totale aantal regio's in Vlaanderen komt zo op 17." vrtnws.be 12/03/2021

4 Kan geografie nuttig zijn bij afbakening van regio's?

Bijgaande interactieve kaarten en aansluitende tabellen met regionale data bieden ook leraren aardrijkskunde mogelijkheden om rond dit actueel thema met leerlingen te debatteren. Bij dergelijk debat kunnen de volgende atlaskaarten nuttig zijn: Kaart 22 A België Administratief, Kaart 28 België Stedelijke invloedsferen en Kaart 29 A Stadsgewesten.

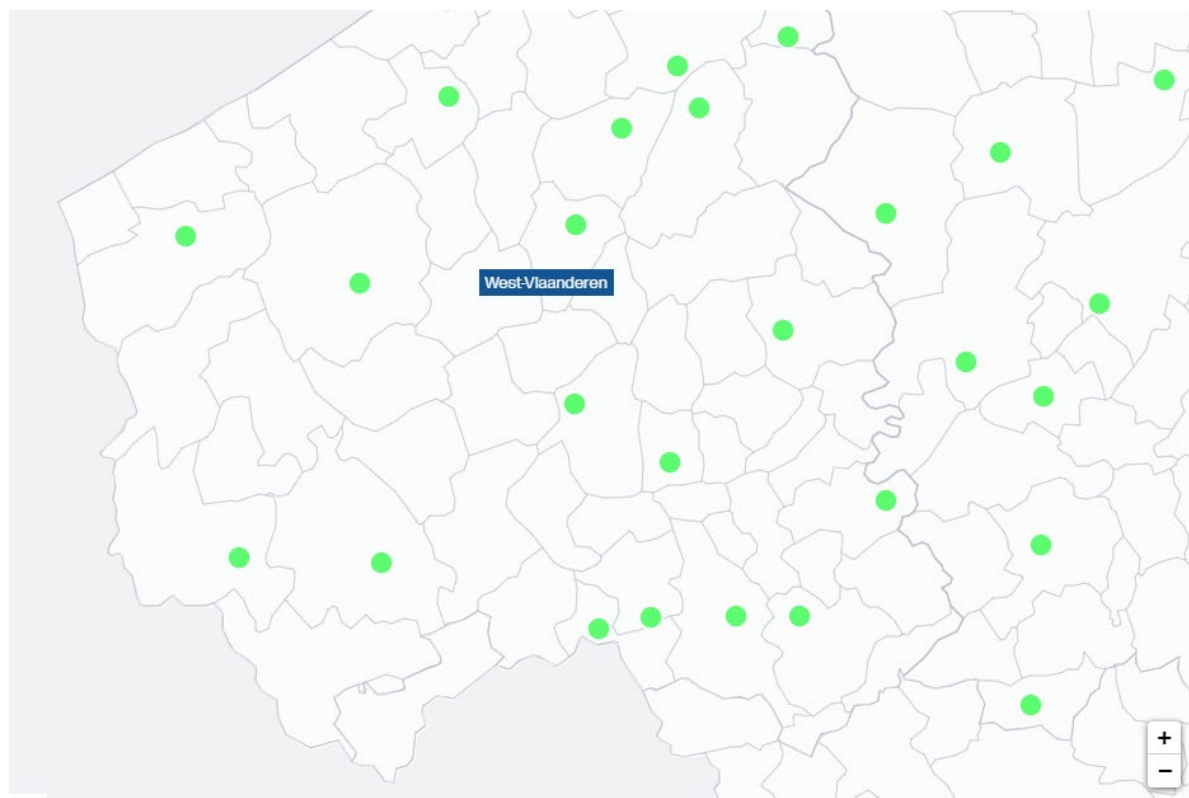

Het eenvoudige [GIS](#) met meerdere kaartlagen van Vlaanderen toont de gemeenten en hun ligging in de aanzet tot afbakening van referentieregio's, zoals opgenomen in de kadernota regiovorming van de Vlaamse Regering. Als de referentieregio's definitief zullen vastliggen, zullen de afbakeningen door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur worden aangepast. "Door in het overzicht een of meer kaartlagen aan te duiden kan je de referentieregio's vergelijken met andere regionale afbakeningen of indelingen. Als je in het veld bovenaan links de naam van een Vlaamse gemeente invult, krijgt de gemeente een gele markering op de basiskaart. Door in te zoomen en vervolgens de optie 'kies een kaartlaag' te gebruiken kan je de ligging van de gemeente in een referentieregio vergelijken met de ligging in andere regionale afbakeningen of indelingen." (Agentschap Binnenlands Bestuur)

Bron: <https://regiovorming.vlaanderen.be/>

Het is bijvoorbeeld boeiend om de kaartlaag Vervoersregio's, die in 2019 tot stand kwamen, te vergelijken met de kaartlaag referentieregio's. Ook de kaartlaag Eerstelijnszones te vergelijken met de interactieve [kaart](#) met inplantingen van de corona-vaccinatiecentra, waar bewoners van omliggende gemeenten heen kunnen.

Bron: vrtnws.be

De bijhorend Excelbestanden bevatten de regionale afbakeningen en indelingen voor Vlaanderen en per provincie:

https://regiovorming.vlaanderen.be/assets/docs/OverzichtstabelRegionaleAfbakeningenPerProvincie_20210107.xlsx

5. Nog meer regio's

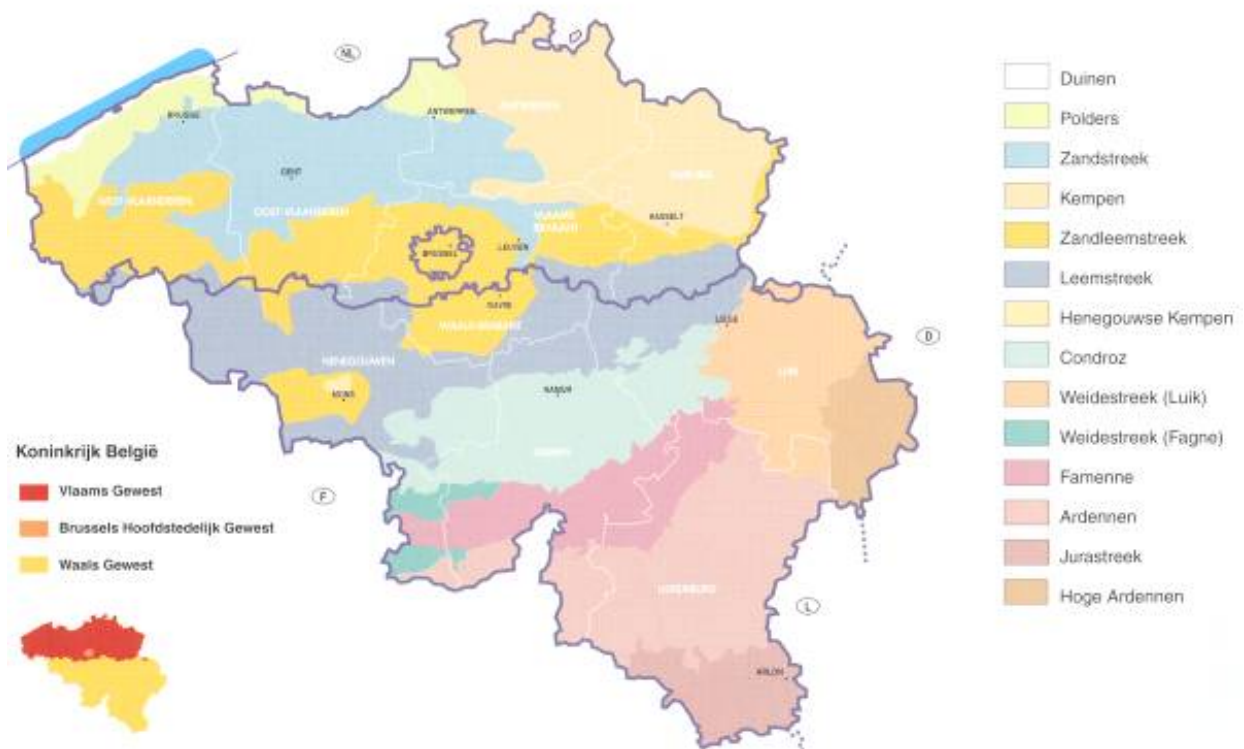
Naast de nieuwe regio's zullen onze leerlingen nog steeds met andere administratieve, regionale en landschappelijke ruimtes in aanraking komen. Zo zijn er onder andere Regionale landschappen, de landbouwstroken, de geografische streken (kaart 10A Traditionele geografische streken), de toeristische streken en natuurlijk ook nog provincies, gewesten en gemeenschappen (kaart 22 België administratief).

De Regionale landschappen

Bron: <https://www.regionalelandschappen.be/regionale-landschappen/5401>

Kaart van de landbouwstreken van België

De landbouwstreken

Bron: Departement Landbouw & Visserij <https://lv.vlaanderen.be/en/node/3471>

Auteurs

Dirk Vanderhallen

Met medewerking van Arjan Goemans

